

El portal edu365.com. Una iniciativa innovadora en el món educatiu

Autora

Rosa Fornell i Cervià
Departament d'Ensenyament
rfornell@pie.xtec.es

edu365.com és l'entorn educatiu que el Departament d'Ensenyament, a través de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC), posa a disposició de l'alumnat i les seves famílies mitjançant Internet. Amb aquesta iniciativa es vol proporcionar als estudiants un conjunt de serveis interactius i personalitzats i contribuir a potenciar la implicació dels pares en el procés d'aprenentatge dels seus fills.

Internet i educació

Des de ja fa anys les tecnologies de la informació i la comunicació s'han anat introduint de forma gradual en els àmbits de l'economia, la producció, la gestió o el lleure i, actualment, ocupen cada cop més espais de la vida quotidiana. L'educació no ha quedat pas al marge d'aquest procés sinó que ha intentat aprofitar les possibilitats que ofereixen aquestes tecnologies per millorar la qualitat de l'aprenentatge. Però el salt que s'ha produït amb la implantació d'Internet ha provocat una acceleració de la innovació. Els canvis són tan importants i d'un abast tan global que han donat lloc al naixement de termes com ara societat de la informació, societat del coneixement o revolució digital que no existien no fa gaires anys.

Això ha comportat repercussions tan importants en el camp de l'educació que, sovint, en aquest àmbit es mostren tensions contradictòries. D'una banda, es palesa la necessitat d'integrar el que comença a ser usual en el nostre entorn per tal que l'escola no quedi al marge de tot aquest procés; de l'altra, cal que aquesta integració es faci de manera que permeti una anàlisi pausada dels canvis més profunds, metodològics i conceptuals, que comporta el fet de poder disposar de comunicacions immediates i fonts d'informació molt àmplies. La rapidesa amb què aquests canvis revolucionaris s'estan produint dificulten aquesta anàlisi reflexiva i crítica.

De ben segur que el paper tradicional de l'escola i dels ensenyants s'anirà adaptant a aquests nous requeriments de la societat. Les competències i les habilitats que cal tenir en acabar els estudis tenen més a veure amb procediments de gestió de la informació que no pas amb el seu emmagatzematge. L'adquisició de tècniques de treball intel·lectual que permetin la planificació i el control de les pròpies activitats, o destreses d'adaptació a noves tasques, estris i organitzacions esdevé fonamental en la societat de la informació.

D'altra banda, l'existència d'Internet també possibilita un nou espai, fora de l'àmbit estrictament escolar, on es pot des-

envolupar la formació. D'aquesta manera, l'escola —el centre educatiu— ultrapassa les parets d'una aula i d'un edifici i es pot transformar en un espai on una comunitat educativa —formada pels alumnes i el seu professor, alumnes entre ells i professors entre ells, pares i mares— poden comunicar-se o cercar i traspasar informació.

Conèixer els continguts educatius que ofereix la Xarxa, integrar-los en la pràctica docent i guiar l'alumnat en la seva utilització són reptes que els professionals de l'ensenyament tenen plantejats en aquests moments.

El portal edu365.com

És en aquest context que cal situar una iniciativa pedagògica innovadora en el camp de les noves tecnologies. El portal edu365.com és l'entorn educatiu que el Departament d'Ensenyament, a través de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC), posa a disposició de tot l'alumnat de Catalunya de l'àmbit no universitari i les seves famílies, mitjançant Internet.

edu365.com pretén ajudar a desenvolupar les oportunitats que ofereix Internet, proporcionant als estudiants un conjunt de serveis interactius i personalitzats, accessibles tant des de casa com des de l'escola, que, alhora, contribueixi a potenciar la implicació de mares i pares en el procés d'aprenentatge i en els estudis dels seus fills i filles.

Entre els objectius del portal es poden esmentar els següents:

- Potenciar l'ús educatiu d'Internet.
- Potenciar que els estudiants de Catalunya emprin Internet al llarg del seu procés d'aprenentatge i de desenvolupament personal, disposant d'un entorn ric de treball, comú a casa i a l'escola.
- Universalitzar una oferta d'equitat per als estudiants, amb independència del nivell econòmic, sexe, lloc de residència, discapacitats i entorn cultural, que contribueixi a evitar la fractura digital de la societat.
- Explorar les possibilitats de les tecnologies de la informació per ampliar el ventall de formes de relació i comunicació entre

pares, alumnes i professors, oferint a les famílies mecanismes concrets d'aproximació a l'educació dels fills.

- Promoure oportunitats d'ús segur de la xarxa i alhora contribuir a comunicar els valors, riscos i responsabilitats inherents a l'ús d'Internet.
- Posar al servei d'alumnes i famílies informacions i continguts educatius adients i en català.

Internet i llengua

Cal remarcar especialment aquest darrer objectiu, que fa referència a la necessitat de poder tenir a l'abast continguts educatius en català. En efecte, la llengua en el món de les tecnologies de la informació adquireix una importància cabdal com a font d'informació i mitjà de comunicació. En la globalització que representa Internet, on es pot accedir instantàniament a informacions en qualsevol llengua, la presència a la Xarxa de documents en català sobre varietat de temes és imprescindible. Segons dades de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació,¹ el nombre de pàgines en català a Internet el maig del 2001 era d'1.682.600 (de les 1.346.966.000 que hi havia en qualsevol altre idioma).

Un dels àmbits socials on la normalització del català és un fet, és justament l'educatiu. El català és la llengua vehicular i d'aprenentatge de l'educació infantil, primària, secundària obligatòria, batxillerat i cicles formatius. Si pretenem integrar les TIC a les àrees curriculars del sistema educatiu de Catalunya, es fa necessari proveir la Xarxa de continguts en català adequats als alumnes d'aquestes etapes educatives. Han de poder trobar a Internet tot el que els calgui per al desenvolupament normal dels seus estudis.

edu365.com integrat a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya

La XTEC serveix de porta d'accés a Internet de centres docents i professorat, i proporciona, alhora, un ampli ventall de continguts, propostes i serveis específics per al sector educatiu. Esdevé, així, un espai que estimula l'aprenentatge amb Internet i les noves tecnologies de professors i professors i, cada cop més, de l'alumnat. Paral·lelament, actua com a eina de treball per

millorar la qualitat de l'ensenyament a tot Catalunya.

A través del web, es pot entrar en un espai ple de documents i recursos informatius útils per al desenvolupament de la tasca docent, com ara materials curriculars per a l'aula, exemples i propostes de treball de recerca i informació diversa sobre projectes i activitats de formació. Segons la font esmentada més amunt, la web amb més contingut en català el 2001 va ser la de la XTEC —www.xtec.es— amb 1.974 pàgines.

Si tenim en compte que el portal edu365.com va entrar en funcionament el març de 2001, ens adonarem que la seva contribució a l'increment de continguts en català a la Xarxa ha estat molt notable.

La XTEC, a més, col·labora en la formació permanent del professorat amb el desplegament del Pla de formació permanent del Departament d'Ensenyament i amb les activitats d'autoformació amb suport telemàtic que ofereix. D'altra banda, proporciona informació d'interès general sobre la normativa vigent i el sistema educatiu català.

Aquesta xarxa consta d'un conjunt d'infraestructures i de serveis de telecomunicació basat en Internet en què l'edu365.com ha trobat el suport tècnic i organitzatiu necessari per funcionar.

Serveis i continguts d'edu365.com

El portal consta d'un conjunt d'aplicacions obertes al públic en general i de serveis i continguts reservats als usuaris registrats.

Poden ser usuaris registrats de l'edu365.com tots els alumnes matriculats a Catalunya a l'ensenyament no universitari i les seves famílies. Per això es demana l'autorització dels pares o tutors legals dels menors d'edat, que han de retornar signat el formulari que poden trobar a l'adreça d'Internet <<http://www.edu365.com/inscripcio/>>. El servei és gratuït.

Tot el professorat usuari de la XTEC també té accés als serveis reservats als usuaris de l'edu365.com amb el mateix nom d'usuari i contrasenya.

Els serveis que ofereix el portal i que es van ampliant progressivament en funció del desenvolupament dels diversos projectes engegats, s'engloben en els àmbits següents: Material curricular per als alumnes, Comunicació (correu i xats) per a alumnes i pares i mares, Consultoria sobre

temes curriculars per a alumnes, l'Escriptori digital, Informació i orientació acadèmica, Secció de pares i mares.

Material curricular per als alumnes

El portal disposa d'un recull de materials educatius per a cadascuna de les etapes de l'ensenyament obligatori i postobligatori no universitari. Molts d'aquests materials han estat dissenyats i elaborats especialment per a l'edu365.com.

Miniunitats didàctiques (MUD)

Aquest és un dels apartats més significatius de l'edu365, elaborat específicament per al portal per equips de professors especialistes en cada matèria. L'alumnat d'educació primària i d'ESO pot trobar material per al treball individualitzat dels aspectes essencials de les diferents àrees de coneixement. Aquest material pot ser molt útil tant a l'escola com a casa.

El contingut de les miniunitats didàctiques està plantejat mitjançant una explicació multimèdia, una pràctica interactiva i una autoavaluació per part de l'alumne.

A tall d'exemple, algunes de les MUD actualment disponibles són les següents: *Are you ready for Christmas?*, que repassa els pronoms interrogatius en anglès, *M'he perdut però tinc una brúixola*, de coneixement del medi social, o *Com es classifiquen els quadrilàters*, per a l'educació primària. Per a l'ESO trobem *Quina temperatura marca el termòmetre*, de ciències de la naturalesa, *Para l'orella: escolta la e*, de català, o bé *Pot ser resistent una estructura lleugera?*, de tecnologia.

Els continguts que treballen aquestes MUD són els aspectes de cada matèria que formen part de les competències bàsiques que han d'adquirir els alumnes. En ser presentades de forma genèrica per a tota l'etapa —primària o ESO—, poden ser utilitzades sense tenir en compte el nivell educatiu on es troba l'alumne sinó el seu nivell real de coneixement. Si l'alumne les utilitza individualment des de casa, poden resultar un joc o un repte.

Altres materials

També es van incorporant als apartats de les àrees de primària i secundària altres continguts que tenen formats diferents del de les miniunitats. Podem esmentar, per exemple, dins de llengua catalana, els aplicatius *Entrena't per llegir*, que presenta exercicis de rapidesa i comprensió lectora per a primària, *Activitats amb el diccionari Didac* —exercicis gramaticals en línia amb l'ajut

del diccionari— o l'apartat *Lectures*, que presenta guies de lectura interactives de llibres de lectura recomanada a l'ESO.

Vincles és un material per a l'aprenentatge del català per a nouvinguts que es pot trobar editat i que es completa amb els exercicis que es presenten a través de l'edu365.com, que permeten escoltar i enregistrar els diàlegs.

S'hi poden trobar també uns vocabularis il·lustrats català-àrab i català-urdú amb la possibilitat de sentir les paraules pronunciades en ambdues llengües.

Per a l'educació infantil hi ha jocs educatius, contes o aplicatius amb jocs perquè els més petits facin pràctiques amb el ratolí: *La bruixa*, *El pollet*, *Pizzes*, *La formiga*, *Anem...*, *Lletres disfressades*, *Cap a on*, etc.

El JavaClic (JClic) fa possible l'ús de les activitats elaborades amb el programa Clic, original del Departament d'Ensenyament i d'ús lliure, a través d'Internet. Des del portal s'accedeix a diferents activitats interactives en aquest entorn plantejades per a la matèria pròpia de les diverses àrees.

També hi ha nombrosos enllaços a aplicatius externs classificats dins l'àrea i l'etapa que els pertoca: *Listening lab*, de llengua anglesa, *Todos los cuentos*, de castellà, o *Els elements químics*, de ciències de la naturalesa, per esmentar-ne només alguns.

Com a materials relacionats amb els mitjans de comunicació, cal esmentar l'*eduràdio*, on hi ha un recull de programes de Catalunya Ràdio que tenen un interès educatiu, i el *webclip*, que recull les fitxes de les webs educatives presentades al programa del mateix nom del K3 de Televisió de Catalunya.

Els alumnes, des de primària fins a batxillerat o cicles formatius, també poden trobar a l'edu365.com enllaços a pàgines educatives, un apartat de Preguntes amb resposta, orientacions per al treball de recerca de batxillerat i tota mena de materials i informacions que els puguin ser útils per als seus estudis i la seva formació.

Consultoria sobre temes curriculars

Aquesta és una de les iniciatives més innovadores de l'edu365.com: els alumnes que en siguin usuaris poden formular preguntes sobre aspectes concrets de les matèries d'estudi a professors especialistes que responen de forma personalitzada en 24/48 hores com a màxim.

Comunicació

• Correu

Els usuaris registrats, tant alumnes com

pares i mares, tenen una adreça de correu electrònic.

El servei de correu web permet llegir i enviar correu electrònic des de qualsevol ordinador connectat a Internet, sense necessitat d'instal·lar i configurar un programa de correu electrònic.

A més, existeix la possibilitat per als centres docents de sol·licitar adreces temporals per a grups d'alumnes que participin en algun projecte cooperatiu i de comunicació. Aquestes darreres adreces són gestionades pel propi centre.

- *Xat*

És una aplicació per a la comunicació escrita en línia i en temps real entre usuaris. Els alumnes i professors usuaris de la XTEC hi tenen accés (en canals diferenciats per a alumnes i professors i un canal comú).

L'escriptori digital

Amb nombroses aplicacions per als usuaris registrats, l'escriptori digital permet als alumnes disposar d'un conjunt d'eines ofimàtiques i d'altres tipus per al treball intel·lectual amb la informació pròpia de les activitats d'estudi i d'aprenentatge que faciliten les diverses tasques escolars.

Són eines per al treball dels alumnes des de qualsevol lloc que disposi de connexió a Internet.

- *Diccionaris*

- *Didac*: diccionari escolar destinat a alumnes de primària i dels primers cursos d'ESO. Conté informacions lingüístiques sense abreviacions (morfologia i sintaxi, quan es tracta d'un verb en desplega tota la conjugació) semàntiques i pragmàtiques que exemplifiquen els mots en funció de cada situació comunicativa. Conté 400 il·lustracions i 40 làmines il·lustrades que permeten l'accés directe a la definició del mot.

- *Diccionari multiligüe català-castellà-anglès-francès-alemany*: permet la cerca en totes aquestes llengües. La definició es dona en català.

- *Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana*.

- *Enciclopèdies*

- *La Hiperenciclopèdia*: és un accés al contingut de la Gran Enciclopèdia Catalana en la seva darrera actualització. Recull 150.000 entrades, fotografies, plànols i connexions internes i externes a Internet.

- *Enciclonet*: enciclopèdia en línia en llengua castellana.

- *Editor de textos*

És un editor que permet escriure docu-

ments en línia amb accés als espais personals de treball disponibles en el servidor. Permet escriure documents en xarxa i desar-los en l'espai propi a la xarxa des de terminals sense editor instal·lat.

- *Espai propi*

Carpets ubicades al servidor per a tots els usuaris registrats on poder guardar el treball personal. Això permet emmagatzemar el treball al servidor i recuperar-lo des de qualsevol ordinador connectat a Internet. Facilitat per a la creació de pàgines web personals amb un mínim inicial de 5Mb per alumne.

- *Calculadora*

Wiris és una calculadora numèrica, simbòlica i programable, que treballa en línia i que incorpora totes les prestacions de les calculadores gràfiques i que cobreix totes les operacions aritmètiques, algebraiques i d'anàlisi matemàtica que es desenvolupen en els nivells primari i secundari de l'ensenyament (equacions, geometria analítica, vectors, matrius...).

Té un llenguatge de programació propi, en català, estructurat, que es pot aplicar a tots els àmbits de treball, numèrics, funcionals i gràfics.

- *Cartografia digital*

Actualment l'escriptori disposa de mapes interactius de Catalunya però la secció s'ampliarà amb cartografia mundial. És una aplicació que permet cercar sobre el mapa de Catalunya, dividit comarcalment, informació diversa i representar, sobre gràfics de barres, dades estadístiques de tot Catalunya.

- *Traductor*

Es tracta d'un servei de traducció automàtica català-castellà/castellà-català en línia o a partir de fitxers que es reben via correu electrònic.

- *Servei de notícies*

Notícies en català de l'agència Efe actualitzat dos cops al dia amb cercador per data, text, secció i àmbit. Es poden descarregar les imatges o els textos i confegir un diari escolar, per exemple, o fer treballs sobre notícies.

- *El català en línia*

Aplicatiu que presenta informació lingüística de manera esquematitzada per a consultes ortogràfiques i gramaticals de català.

Informació i orientació acadèmica

Conjunt de documents, aplicacions i serveis destinats a informar i orientar sobre tipus d'estudis, itineraris formatius i àmbits

i sortides professionals, que es destinen a alumnat i famílies.

En una aplicació oberta a tothom, es pot consultar l'oferta educativa de Catalunya per a tots els nivells educatius per localitats i comarques. Els alumnes també hi troben un aplicatiu que els permet orientar-se a l'hora d'escollir les sortides professionals i una bústia d'atenció personalitzada.

Secció de pares i mares

S'hi poden trobar informacions d'interès per a les famílies sobre temes educatius així com enllaços a les federacions d'associacions de pares i als webs de les AMPA que ho sol·licitin.

Cloenda

edu365.com és un portal viu i el nombre de recursos varia dia a dia. Els serveis i eines que s'ofereixen i els materials didàctics que s'elaboren pretenen atendre, en cada moment, les necessitats i sol·licituds dels usuaris, els canvis en el sistema educatiu, els suggeriments dels professionals de l'ensenyament i els diversos factors culturals i socials del nostre país.

En els seus dos anys de funcionament edu365.com ha rebut diverses distincions. Ha estat guardonat per la Comissió Europea amb la distinció eGovernement label, que reconeix les millors pràctiques en el camp de l'Administració en línia a Europa, seleccionat entre més de 260 por-

tals d'Internet de les diferents administracions públiques de països d'arreu del món, ha rebut una menció com a finalista de l'Stockholm Challenge 2002 i ha estat escollit per Yahoo com a millor portal de l'any 2002 dins l'apartat de formació.

Notes

1. *Estadístiques de la Societat de la Informació. Catalunya 2001*. Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació, del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Gener 2002.